NA ZNACZKACH POCZTOWYCH

(2)

Janusz Milewski

Poczta w Polsce Ludowej rozpoczęła swoją działalność już w 1944 roku. I w roku następnym ukazują się znaczki o tematyce religijnej, które można zaliczyć do pierwszej omawianej grupy „Kościoły...". W roku 1945 ukazuje się seria pn. „Warszawa oskarża", w której na dwóch znaczkach przedstawiono dwa kościoły warszawskie: katedrę św. Jana i kościół św. Krzyża według stanu w 1939 r. i w 1945 r. — zburzone przez hitlerowców (łączny nakład obu znaczków wyniósł ponad 71 mln.). Tę samą serię powtórzono w 1946 r. pn. „Rocznica wyzwolenia Warszawy" z odpowiednim nadrukiem (nakład 401 tys.). Katedrę św. Jana (szczyt) możemy znaleźć na znaczku wydanym w 1962 roku z okazji V Kongresu Związków Zawodowych, przedstawiającym panoramę Starego Miasta w Warszawie (nakład 702 tys.) i na blokach 51 a i b wydanych z okazji wizyty papieża Jana Pawła II w Polsce w 1979 roku (nakład ponad 1.450 tys.).

Kolejnym, bardzo często spotykanym na znaczkach pocztowych kościołem warszawskim, jest kościół św. Anny, znajdujący się przy trasie W—Z. I tak widzimy go na znaczku „Wydania z dopłatą na odbudowę Warszawy" z 1948 r. (tutaj jest również pokazana dzwonnica z XVI w.) — nakład ponad 4,4 mln. sztuk, dalej — na znaczku z serii lotniczej z 1952, gdzie jest również pokazana trasa W—Z (nakład 5,7 mln).

Następnym „popularnym" kościołem na znaczkach pocztowych jest kościół Mariacki w Krakowie, przedstawiony na znaczku wydania lotniczego z 1957 roku (nakład 11.760 tys.), na znaczku z serii „400-lecie Poczty Polskiej" z 1958 r. (nakład 3,9 mln.), na znaczku nr 2482 wydanym z okazji wizyty Jana Pawła II w Polsce (nakład ponad 4,7 mln.), na bloku z serii popularyzującej odbudowę zabytków Krakowa wydanym w 1982 r. (na bloku tym przedstawiono również krakowskie kościoły św. Andrzeja i św. Anny). Wieża kościoła Mariackiego w Krakowie jest również pokazana na znaczku za 2,50 zł, przedstawiającym W.I. Lenina, z serii upamiętniającej „50 rocznicę pobytu Lenina w Polsce" w 1962 r. (nakład 872 tys.). To są najpopularniejsze kościoły na znaczkach, spotykane wielokrotnie.

Na znaczku z 1946 r. wydanym z okazji „600-lecia Bydgoszczy" znajduje się późnogotycka fara (nakład 114 tys.); gotycko-renesansowy kościół farny w Kazimierzu Dolnym jest również przedstawiony na znaczku nr 1776 z serii „Turystyka" z 1969 r. (nakład 1,1 mln.). Na dwóch znaczkach z serii „Piękno Polski" (1952) pokazano kościół gotycki i barokową dzwonnicę we wsi Frydman oraz drewniany kościółek parafialny we wsi Grywałd (nakład 4,1 mln.). Na znaczku lotniczym z 1954 r widnieje kościół gotycki w Paczkowie (nakład 53,5 mln.), a na znaczku z serii „10-lecie odzyskania Ziem Zachodnich" znajduje się katedra we Wrocławiu (nakład 3,1 mln.).

Budowle sakralne jako wiodący i główny temat są przedstawione na znaczku z serii „Na szlaku Kopernika" (1971 r.), przedstawiającym gotycką katedrę we Fromborku (nakład 2 mln). Na trzech znaczkach z serii „Polskie budownictwo drewniane" (1974 r.) przedstawiono: XIV-wieczny drewniany kościół w Lechowicach koło Żywca oraz drewnianą cerkiew w Uluczu (nakład łączny ponad 15 mln., w tym znaczka z cerkwią 855 tys.).

Seria pn. „Zabytki architektury" (1977) przynosi trzy znaczki z budowlami sakralnymi w postaci XV-wiecznego modrzewiowego kościółka w Dębnie, klasztoru bernardynów w Przasnyszu i katedry w Płocku (nakład 28 mln). Również w serii „Turystyka" 1969 (na znaczku nr 1769 na tle mapy Gór Świętokrzyskich są pokazane: kościół św. Krzyża i klasztor pod szczytem Łysej Góry oraz barokowy klasztor bernardynek w św. Katarzynie (nakład 6,8 mln.). Na drugim znaczku z serii znajduje się obronny klasztor cysterski koło Sulejowa nad Pilicą (nakład 1,1 mln.). Na znaczku polskim z 1979 roku wydanym z okazji „Światowej Wystawy Filatelistycznej „Philaserdica 79" w Sofii" pokazano kościół nie znajdujący się w Polsce — jest to kościół św. Jerzego w Sofii (nakład 12.290 tys.).

Do grupy znaczków przedstawiających budowle sakralne należy również zaliczyć wszelkie znaczki, które zostały wydane z różnych okazji i na których pokazano panoramy miast polskich z widocznymi w mniejszym lub większym stopniu budowlami sakralnymi. W 1954 roku ukazuje się seria upamiętniająca „500-lecie powrotu Pomorza do Macierzy", a w niej panoramy: Elbląga, Gdańska (kościół NM Panny), Olsztyna (gdzie oprócz katedry jest widoczna wieża Zamku Biskupiego) — łączny nakład tych znaczków wyniósł ponad 31,3 mln. sztuk. Na znaczku nr 935 z 1958 r. widzimy Starówkę Gdańską z kościołem Mariackim (nakład 10,4 mln.). Bogactwo panoram z budowlami sakralnymi (kościoły, katedry, pałaceria) przynosi seria pn. „Historyczne miasta polskie" z 1960 roku i jej uzupełnienie z 1961 r. z panoramami: Gniezna (nakład 38 mln.), Poznania (366 mln.), Płocka (3,2 mln.), Kalisza (658 mln.), Fromborka (3,5 mln.), Słupska (36,3 mln.), Kołobrzegu (29 mln.), Tczewa (5,1 mln.) i Torunia (1 mln.). Na znaczku nr 1773 (z 1969) w przedstawionej panoramie Torunia widzimy katedrę (z 5,8 mln.). Panoramę Opola z kościołem i katedrą widzimy na znaczku z serii wydanej w 1970 r. pn. „Turystyka na piastowskim szlaku" (z 9,1 mln.), panoramę Poznania przedstawia blok 40 wydany z okazji „Światowej Wystawy Filatelistycznej „Polska 73" z roku 1973 (1,5 mln.), podobnie panorama Starego Miasta w Warszawie z Zamkiem Królewskim na znaczku z 1972 r. wydanym z okazji odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie (10,5 mln.). Z okazji „150-lecia żeglugi parowej na Wiśle" (1979) wydano czteroznaczkową serię przedstawiającą panoramy miast nadwiślańskich: Warszawy, Płocka i Gdańska (34,8 mln.).

W serii „Polskie miasta na starych rycinach" z 1981 roku pokazano panoramy Gdańska, Krakowa, Legnicy, Wrocławia i Warszawy wg starych rycin (nakłady wielomilionowe powtarzalne, np. „Wrocław" za 6,50 zł — 80 mln. sztuk). Panoramę Krakowa spotykamy ponownie na bloku pn. „Piękna jesteś, rzeko Wisło" wydanym w 1981, który, nota bene, przyniósł Poczcie Polskiej nagrodę międzynarodową w Asiago (Włochy) w dziedzinie sztuki filatelistycznej (1 mln).

Każdy więc kto styka się ze znaczkami może znaleźć przedstawione na nich bogactwo budowli sakralnych znajdujących się w Polsce. Są to wszystko budowle chrześcijańskie a przede wszystkim katolickie. One też są integralnie wtopione w pejzaż polskich miast, stanowiąc dziedzictwo kulturowe naszego społeczeństwa.

(Dokończenie nastąpi)